

จาก USPACOM สู่ USINDOPACOM

นายเจมส์ แมททิส รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมสหรัฐฯ ได้ประกาศเมื่อ ๓๐ พ.ค.๖๑ ณ ฐานทัพเรือเฟิร์ล ฮาร์เบอร์ เปลี่ยนชื่อหน่วยงานสำคัญคือกองบัญชาการภาคพื้นแปซิฟิกของกองทัพสหรัฐฯ จาก United States Pacific Command (USPACOM) เป็น United States Indo-Pacific Command (USINDOPACOM) เพื่อรองรับแนวคิดอินโด-แปซิฟิก โดย USINDOPACOM เป็นหน่วยงานสำคัญทางด้านการทหารของสหรัฐฯ ที่รวบรวมกองกำลังรบไว้หลายหน่วยงาน มีพื้นที่รับผิดชอบทางทหารตั้งแต่ชายฝั่งตะวันตกของสหรัฐฯ ถึงมหาสมุทรอินเดีย และมหาสมุทรอาร์กติกถึงแอนตาร์กติก ซึ่งการเปลี่ยนชื่อหน่วยงานในครั้งนี้ สหรัฐฯ ยืนยันว่าเป็นเพียงสัญลักษณ์ เนื่องจากจะไม่ส่งผลให้มีการปรับเปลี่ยนเขตแดนทางทะเลหรือทรัพยากรทางทหารของแต่ละพื้นที่

สหรัฐฯ เดินหน้าสนับสนุนแนวคิดอินโด-แปซิฟิก เพื่อให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยสิ่งแรกที่มีความเปลี่ยนแปลง คือ การเปลี่ยนชื่อ “กองบัญชาการภาคพื้นแปซิฟิกของกองทัพสหรัฐฯ” หรือ U.S.Pacific Command เป็น “กองบัญชาการภาคพื้นอินโดแปซิฟิก” หรือ “U.S. Indo-Pacific Command” ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงนัยยะการขยายปฏิบัติการทางทหารของสหรัฐฯ เข้าไปในมหาสมุทรอินเดีย ทั้งนี้ Pacific Command เป็น ๑ ใน ๖ ของกองบัญชาการหน่วยรบผสมของสหรัฐฯ และเป็นกองบัญชาการที่มีขนาดใหญ่มากที่สุดที่มีเขตการปฏิบัติการ (AOR) กว้างขวางที่สุด

การเปลี่ยนชื่อเป็น USINDOPACOM

นายเจมส์ แมททิส รมว.กท.สหรัฐฯ ได้ประกาศการเปลี่ยนชื่อกองบัญชาการภาคพื้นแปซิฟิก เป็น “กองบัญชาการภาคพื้นอินโด-แปซิฟิก” ซึ่งการเปลี่ยนชื่อครั้งนี้ เป็นการปรับเปลี่ยนในเชิงสัญลักษณ์ เพื่อให้แสดงถึงพื้นที่ความรับผิดชอบของกองบัญชาการภาคพื้นแปซิฟิกให้ชัดเจนยิ่งขึ้น แต่ยืนยันว่าจะไม่มีการเคลื่อนย้ายกำลังทหารหรือยุทธโธปกรณ์ใดๆ รวมทั้งไม่ได้สะท้อนการเปลี่ยนแปลงด้านยุทธศาสตร์

ของกองทัพสหรัฐฯ นอกจากนี้จะไม่มีผลต่อพื้นที่ความรับผิดชอบและการบัญชาการต่างๆ เนื่องจากเวลานี้ Pacific Command ได้ปฏิบัติการครอบคลุมถึงมหาสมุทรอินเดียอยู่แล้ว

การจัดโครงสร้างของ USINDOPACOM

กองบัญชาการภาคพื้นอินโดแปซิฟิก หรือ U.S.Indo-Pacific Command มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่มลรัฐฮาวาย สหรัฐฯ ปัจจุบันมี พล.ร.อ.ฟิลลิป เอส เดวิดสัน เป็นผู้บัญชาการ (Commander, U.S. Indo-Pacific Command: CDR USINDOPACOM) ซึ่งรับผิดชอบ การปฏิบัติ และรายงานต่อประธานาธิบดีสหรัฐฯ ผ่านกระทรวงกลาโหม กองบัญชาการภาคพื้นอินโดแปซิฟิกได้รับการสนับสนุนกองกำลังจาก ๔ หน่วยกำลังรบ ได้แก่ กองทัพเรือ กองทัพอากาศ กองทัพบก และนาวิกโยธิน โดยและมีกองกำลังกระจายอยู่ทั่วทั้งภูมิภาค กองบัญชาการภาคพื้นแปซิฟิกของกองทัพสหรัฐฯ มีพื้นที่ความรับผิดชอบตั้งแต่ชายฝั่งรัฐแคลิฟอร์เนียไปจนถึงมหาสมุทรอินเดีย และจากขั้วโลกเหนือลงไปถึงทวีปแอนตาร์กติกา โดยมีกำลังทางบกทางเรือ และทางอากาศ ทั้งทหารและพลเรือนกว่า ๓๗๕,๐๐๐ นาย

พล.ร.อ. ฟิลลิป เอส เดวิดสัน ผบ.USINDOPACOM เข้าเยี่ยมคำนับ พล.อ. พรพิพัฒน์ เบญญศรี ผบ.ทสส. ระหว่างการเยือนไทย เมื่อ ๑๗ ต.ค.๖๑

เรือพิฆาตดิมิสไฮล์นำวิถี ยูเอสเอสดีเคเตอร์ ของสหรัฐฯ ถูกเรือพิฆาตคู่หูของจีน แล่นประกบในทะเลจีนใต้ เมื่อ ต.ค.๖๑

รายละเอียดดังนี้

๑) กองกำลังทางเรือ ประกอบด้วยเรือรบและเรือสนับสนุนประเภทต่างๆ รวม ๒๐๐ ลำ และเครื่องบิน ๑,๑๐๐ ลำ

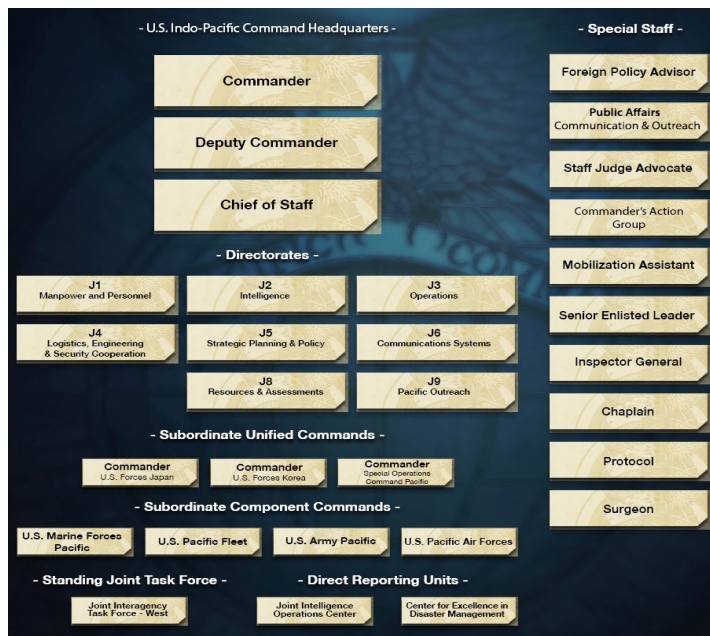
๒) กองกำลังทางบก มีกำลังพลประมาณ ๑๐๖,๐๐๐ นาย รวมทั้งเครื่องบิน ๓๐๐ ลำ และเรือ ๕ ลำ

๓) กองกำลังทางอากาศ ประกอบด้วยนักบินและพลเรือนประมาณ

๔๖,๐๐๐ นายและเครื่องบินมากกว่า ๔๒๐ ลำ

๔) กองกำลังนาวิกโยธินกว่า ๘๖,๐๐๐ นาย และเครื่องบิน ๖๔๐ ลำ ซึ่งดูแลตามพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย ได้แก่ พื้นที่ตั้งแต่ประเทศญี่ปุ่นและเกาหลีไปยังอลาสก้าและฮาวาย

ส่วนกำลังที่มีความสำคัญกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คือ กองเรือ U.S. Pacific Fleet โดยมีกองเรือที่ ๗ ซึ่งเป็นกองเรือยุทธการที่

ใหญ่ที่สุด ปฏิบัติการทั่วทั้ง ๒ ฝั่งมหาสมุทร มีพื้นที่ปฏิบัติการครอบคลุมพื้นที่ทางทะเลของ ๓๖ ประเทศ โดยเป็นประเทศที่เป็นมหาอำนาจทางทหาร ๕ ประเทศ ได้แก่ จีน รัสเซีย อินเดีย เกาหลีเหนือ และเกาหลีใต้ และเป็นประเทศที่เป็นพันธมิตรกับสหรัฐฯ (U.S. Mutual Defense Treaty Allies) อีก ๕ ประเทศ ได้แก่ ฟิลิปปินส์ ออสเตรเลีย เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น และไทย นอกจากนี้ ในบริเวณดังกล่าวยังเป็นพื้นที่ที่มีข้อพิพาทหลายแห่งทั้งในบริเวณทะเลจีนใต้ และทะเลจีนตะวันออก ที่ผ่านมาในบริเวณทะเลจีนใต้มีการเผชิญหน้าระหว่างเรือรบจีนและเรือรบสหรัฐฯ อยู่บ่อยครั้ง เช่น ห้วงเดือน ต.ค.๖๑ เรือพิฆาต ตัดมิสไซล์นำวิถี ยูเอสเอสดีเคเตอร์ (USS Decatur) ของสหรัฐฯ ที่กำลังปฏิบัติการรักษาเสรีภาพในการเดินเรือ (Freedom of Navigation Operation: FONOP) ถูกเรือพิฆาตลู่หยางของจีน (Chinese Luyang) เล่นประกบและขับไล่ให้ออกจากพื้นที่พิพาท บริเวณหมู่เกาะสแปรตลีย์^๕

ทั้งนี้ พล.ร.ต. โจเซฟ พี อุกอยน์ ผู้บัญชาการกองเรือที่ ๗ (ฐานทัพนอกชายฝั่งโยโกฮามะ ประเทศญี่ปุ่น) ได้กล่าวว่า จะมีการประจำการเรือผิวน้ำร้อยละ ๖๐ ในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกภายในปี ๖๒ โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อตอบสนองภารกิจการต่อต้านการก่อการร้าย ความมั่นคงทางทะเล และภารกิจด้านการบรรเทาภัยพิบัติและช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม นอกจากนี้ ยังพบว่ามีกรณีการณ์คล้ายคลึงกันกำลังทางเรือบ่อยครั้งขึ้นในพื้นที่ ๒ ฝั่งมหาสมุทร

บทวิเคราะห์

๑. กองบัญชาการภาคพื้นอินโดแปซิฟิก หรือ USINDO-PACOM เป็นหน่วยงานทางทหารหน่วยแรกของสหรัฐฯ ที่มีการเปลี่ยนแปลงชื่อของหน่วยงาน ทั้งนี้ เป็นยุทธวิธีที่ถูกนำมาใช้เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับนโยบายการเปิดเสรีในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก (Free and Open Indo-Pacific Strategy: FOIP) ที่มุ่งเน้นไปที่ความมั่นคงโดยเฉพาะความมั่นคงทางทะเล และปิดล้อมการขยายอิทธิพลของจีน อย่างไรก็ตาม สหรัฐฯ ยืนยันว่าเป็นเพียงสัญลักษณ์เนื่องจากจะไม่ส่งผลให้มีการปรับเปลี่ยนเขตแดนทางทะเลหรือทรัพยากรทางทหารของแต่ละพื้นที่^๖

๒. ในช่วงที่ผ่านมา กระทรวงกลาโหมสหรัฐฯ มักใช้คำว่า “อินโด-แปซิฟิก” ในการสื่อถึงภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ซึ่งเป็นความพยายามให้ความสำคัญกับมหาสมุทรอินเดียมากขึ้น รวมทั้งยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อันดีระหว่างสหรัฐฯ กับอินเดีย ทั้งนี้ สหรัฐฯ ต้องการกระชับความสัมพันธ์กับประเทศต่างๆ ในพื้นที่บริเวณอินโด-แปซิฟิกมากขึ้นผ่านการให้ความร่วมมือต่างๆ เช่น การฝึกคอบร้าโกลด์ ๑๙ ในห้วงเดือน ก.พ.๖๒ ขณะที่กองทัพ สปจ. ก็ได้ส่งกำลังพลและยุทธโปกรณ์เข้าร่วมในการฝึกนี้ด้วยในส่วนของความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม และบรรเทาภัยพิบัติ (HADR) ด้วย

๓. อย่างไรก็ตาม สหรัฐฯ และจีนมีทิศทางความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นหลังจากการพบปะกันระหว่าง พล.อ. เว่ย เฟิงเหอ รมว.กท.จีนกับนายเจมส์ แมตทิส รมว.กท.สหรัฐฯ เมื่อช่วงปลายวันที่ ๙ พ.ย.๖๑ ที่กรุงวอชิงตัน ซึ่งนับได้ว่าเป็นความก้าวหน้าที่ความสัมพันธ์ในเชิงบวก รวมทั้งกระชับการประสานงานระหว่างกันให้มีความแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการคลี่คลายปัญหาในทะเลจีนใต้

ข้อเสนอแนะ

๑. ด้วยสถานการณ์ในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกอยู่ระหว่างการเปลี่ยนแปลงและยังไม่มีทิศทางชัดเจนแน่นอน ไทยควรติดตามสถานการณ์ แนวโน้ม และท่าทีของประเทศสมาชิกต่างๆ ในภูมิภาคอย่างใกล้ชิดผ่านการรวบรวมข้อมูลข่าวสารทุกช่องทาง ตลอดจนจากเจ้าหน้าที่ของไทยซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในภูมิภาคดังกล่าว

๒. ในระยะเวลาอันใกล้ ไทยยังไม่ควรแสดงความชัดเจนในการสนับสนุนหรือไม่สนับสนุนต่อแนวคิดอินโด-แปซิฟิก (Indo-Pacific) ขณะเดียวกันความร่วมมือตามกรอบแนวคิด “ความริเริ่มหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง (BRI)” ซึ่งดำเนินการอยู่ ก็ควรให้การสนับสนุนในกรอบของผลประโยชน์ร่วมกัน (Mature interests)

๓. ในฐานะที่ไทยเป็นประธานอาเซียนในปี ๒๕๖๒ จึงควรใช้บทบาทดังกล่าว ในการสร้างความเป็นปึกแผ่นและเอกภาพในอาเซียน (ASEAN Centrality) และใช้แนวทางพหุภาคี (Multilateral) ในการสร้างร่วมมือกับประเทศมหาอำนาจทั้งในภูมิภาคและนอกภูมิภาคอย่างสมดุล (Balancing)

อ้างอิง

๑. <https://www.militarytimes.com/news/your-military/2018/05/30/indo-pacom-is-pacific-command-gets-renamed/>

๒. <https://www.voathai.com/a/us-indo-pacific-command/4416843.html>

๓. <http://www.pacom.mil/About-USINDOPACOM/USPACOM-Area-of-Responsibility/>

๔. <http://www.c7f.navy.mil/Portals/8/documents/7thFleetTwoPagerFactsheet.pdf?ver=2017-09-20-040335-223>

๕. <http://www.thaiairborne.com/news/the-chinese-destroyer-swerved-in-front-of-the-american-ship/>

๖. <http://www.atimes.com/renaming-the-us-pacific-command-why-indo-pacific/>

บทวิเคราะห์โดย พ.อ. สัทศน์ คร่ำในเมือง รอง ผอ.กศย.ศสย.สปท.

